

αγλέουρας

Πέμπτη, 21 Ιουνίου 2012

10:39 μμ

Σημασία:

Σημαίνει έφαγε ή ήπια υπερβολικά. [ΜΕΛ]

Αγλέουρας ο αρχαίος ελλέβορος, φυτό που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι ως εμετικό, καθαρτικό ή και ψυχοφάρμακο.

έλλέβορος, Ιων. έλλ-έβορος, ό, hellebore, Ιπποκράτης - De diæta in morbdis acutis.23, Aforismoι .4.13, Thphr. HP9.10.1, etc. (έ. λευκός ελλεβορος, Veratrum album, Dsc.4.148; έ. μέλας ελλεβορος, Helleborus orientalis (or cyclophyllus), ib.162); given to the insane, Hp.Vict.1.35: hence, πῖθ' έλλέβορον, i.e. you are mad, Ar.V.1489; έλλέβορον ήδη πώποτ' έπιες; Men.69 (prob.l.); έλλέβορον πῖσαι Hp.Fract.11, cf. Str.9.3.3, etc.; πικρότερον έλλεβόρου AP5.28 (Cillactor).

Henry George Liddell. Robert Scott. A Greek-English Lexicon. Oxford. Clarendon Press. 1940.

Helleborus cyclophyllus σε πληρη ανθοφορία

Ετυμολογία:

αγλέουρας=(αρχαίο=ελλέβορος>ελλέβορας>αλλέβουρας>αλλέουρας>αγλέουρας) είδος δηλητηριώδους φυτού (π.χ. να βγάλεις τον αγλέουρα, να βουβαθείς).173

Αγλέουρας ή αγκλέουρας: το δηλητηριώδες φυτόν ευφόρβιον το δικταδενώδες [κν. γαλατσίδα]

Τα ευφορβια όμως είναι τα εξης

Euphorbia acanthothamnus

Euphorbia characias

Euphorbia cyparissias

Euphorbia dendroides

Euphorbia exigua

Euphorbia falcata

Euphorbia helioscopia

Euphorbia hernariifolia

Euphorbia myrsinites

Euphorbia oblongata

Euphorbia peplis

Euphorbia replis

Euphorbia pulcherrima Ευφορβία η κοκκινόκητη, Αλεξουδρουά ή Ποϊνσέτια

Euphorbia peplis
Euphorbia peplus
Euphorbia pulcherrima, Ευφορβία η κομψότατη, Αλεξανδρινό ή Ποϊνσέτια
Euphorbia rechingeri
Euphorbia sultan hassei

Ελλέβορος

έλλεβορος (καί έλλέ-), ό «βοτάνη χρησιμοποιούμενη υπό τών άρχαίων ως φάρμακον», έλλεβοριάω «έχω χρείαν έλλεβόρου, δηλ. είμαι παράφρων»*, έλλεβορίζω «δίδω εις τινα νά πιεί έλλέβορον, φέρω τινά εις τάς αισθήσεις του,σωφρονίζω" άβεβ. έτυμολ.
196

Όμως το [ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY](#) ετυμολογει το αγγλικο **hellebore** γνωστο από τον 14ο αι.σ., από το αρχαιο Γαλλικο **ellebore**, από το Λατινικό **elleborus**, από το Ελληνικό **helleboros**, που ισως σημαινει φυτο που τρωει ο **ελλος** το ελαφι **ελλός + βορά** "τροφη από το βιβρωσκω :τρωγω.

- * Ισως το ελλεβοριάω σε πρωτο προσωπο δειχνει ότι το «παραφρων » πρεπει να ερμηνευθει με αρκετη ευρύτητα όχι δηλ. ως παραφρων τρελλός αλλα ως αυτος που τα εχει χαμενα από το φαγοποτι. Και τουτο διοτι κανεις τρελλος δεν παραδεχεται ότι είναι τρελλος ώστε να πει «εχω χρείαν έλλεβόρου» , δηλ. είμαι παράφρων.

Φράσεις

Ο ελλεβορος δεν ειναι ασθενεια ωστε να πουμε "βγάλε τον αγλέουρα" οπως λεμε "εβγαλα την ιλαρα", αλλα εχει νοημα να προσταξουμε "βγαλε τον αγλεουρα, το δηλητηριο" δηλαδή ξέρνα, κανε εμετο.
Ο ελλεβορος ειναι απο μονος του και εμετικο.
Αρα εφαγε πολυ και ξερασε σαν να ειχε φαι τον αγλεουρα (ελλέβορο).
Ή πιθανον εφαγε τοσο πολύ που χρειασθηκε να φαι αγλεουρα για να συνέλθει.
Ελλός = ελάφι (βλ. [αναφ1](#))

Η ερνηνεια του LSJ Liddel-Scott-Jones

Greek - English Lexicon

έλλεβορος, ό, ελλέβορος, Λατ. veratrum, βότανο που χρησιμοποιούνταν ως ειδικό φάρμακο κατά της τρέλας, πῖθ' έλλέβορον, πιες ελλέβορο, δηλ. είσαι παράφρων, είσαι τρελός, σε Αριστοφ. (άγν. προέλ.).

Η αναφορά γίνεται στο «Σφήκες » του Αριστοφάνη. Από τον όλο διάλογο που παραθέτω και μεταφρασμένο συνάγεται ότι ο Φιλοκαλιών είναι τύφλα μεθυσμένος και το τρελός είναι αυθαίρετο συμπέρασμα. Ο Ξανθιάς του λέει «πιες ελλέβορο» και όχι τρελλοβοτανο όπως το μεταφράζει ο Θρασύβουλος Σταύρου μετά θρασύτητας . «Δεν πας να πιεις ένα καφεδάκι να ξεμεθύσεις » θα λέγαμε σήμερα. Ομοίως σήμερα λεμέ σε κάποιον που λέει ή κάνει ανοησίες « τρελάθηκες;» χωρίς βεβαία να θεωρούμε ότι πάσχει από μια παράνοια που απαιτεί ειδική φαρμακευτική θεραπεία. Πρόκειται για ένα σχήμα λόγου. Ο ελλέβορος είναι το βοτάνι για τους χαρούμενους ή χαζοχαρούμενους τους ελλούς, δηλαδή τους μεθυσμένους.

Ξανθιας:

*Νη τόν Διόνυσον ἄπορά γ' ἡμῖν πράγματα
δαίμων τις ἐσκεκύκληκεν ἐς τήν οἰκίαν.
ὁ γάρ γέρων ὡς ἔπιε διὰ πολλοῦ χρόνου
ἤκουσέ τ' αὐλοῦ, περιχαρῆς τῷ πράγματι
ὀρχοῦμενος τῆς νυκτός οὐδέν παύεται
τάρχαϊ ἐκεῖν' οἷς Θέσπις ἠγωνίζετο:*

Μεγάλους, μά τό Διόνυσο, μπελάδες
κάποιος θεός μας Ιφερε στό σπίτι.
Ηπιε, ήπιε ό γέρος, τοῦ 'παιξαν κι αὐλό,
και, από χαρά τρελός, όλη τή νύχτα
χορεύει και δέ λέει νά σταματήσει,
παλιούς χορούς από τοῦ Θεόση τά ἔργα'

καὶ τοὺς τραγωδούς φησιν ἀποδείξειν κρόνους τοὺς νῦν διορχησάμενος ὀλίγον ὕστερον.	οἱ χορευτές, λέει, τώρα εἶν' ὅλοι μπούφοι' θα παραβγεῖ μαζί τους νά τό δοῦνε. Ἄκουγεται ἡ φωνή τοῦ Φιλοκλέωνα ἀπό μέσα.
Φιλοκλέων τίς ἐπ' αὐλείοισι θύραις θάσσει;	Στήν αὐλόπορτα ποιός;
Ξανθίας τουτί καὶ δὴ χωρεῖ τὸ κακόν.	Κατα δώ προχωρεῖ ἡ συμφορά.
Φιλοκλέων κλῆθρα χαλάσθω τάδε. καὶ δὴ γάρ σχήματος ἀρχή —	Μπρός! Τό μάνταλο ἀνοῖχτε μου. Ανοίγει ἡ πόρτα καὶ ὁ Φιλοκλέοντας βγαίνει χορεύοντας Νά, ὁ χορός ἀρχίνα...
Ξανθίας μᾶλλον δέ γ' ἴσως μανίας ἀρχή.	Βρε δέ λές πώς ἡ τρέλα ἀρχίνα;
Φιλοκλέων πλευράν λυγίσαντος ὑπὸ ῥώμης: οἶον μυκτῆρ μυκᾶται καὶ σφόνδυλος ἀχεῖ.	στήν ὀρμή του λυγοῦν τὰ πλευρά, δυνατά τὰ ρουθούνια φυσοῦν, τά σφοντύλια σφυρίζουν, βροντοῦν.
Ξανθίας πῆθ' ἐλλέβορον.	Ελλέβορο τρέχα νά πιεις.

ἀλλὰ πῶς πραττόμενα καὶ πῶς νεμόμενα δίκαια, τοῦτο δὴ πλέον ἔργον ἢ τὰ ὑγιεινὰ εἰδέναι: ἐπεὶ κάκεῖ μέλι καὶ οἶνον καὶ ἐλλέβορον καὶ καῦσιν καὶ τομῆν εἰδέναι ῥάδιον, ἀλλὰ πῶς δεῖ νεῖμαι πρὸς ὑγίειαν καὶ τίνι καὶ πότε, τοσοῦτον ἔργον ὅσον ἰατρὸν εἶναι

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ - ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ 1137α

Ακόμα και στην ιατρική, αν και είναι εύκολο να γνωρίζουμε τι το μέλι, το κρασί, ο ελλέβορος, η καυτηρίαση και η χειρουργική επέμβαση είναι, να ξέρεις πώς και σε ποιον και πότε να τις εφαρμόσεις έτσι ώστε να επιτευχθεί μια θεραπεία, και αυτο είναι δουλειά του γιατρου.

Veratrum

Dictionnaire [Gaffiot](#)

latin-français

(1934)

vertrum,i,n.,ellébore [plante]:Lucr. 4, 640; Cat. Ag.; Pun.25, 52.

Η ερμηνεια του DIZIONARIO ETIMOLOGICO ONLINE

Τα ετυμολογει από το αιρεβορος (αμαρτυρητο) αιρω μελλων ελω (βγαζω εξω) + βορά (τροφή) οπου βεβαια επεξηγεται και ο εμετικος χαρακτηρας του ελλέβορου.

Τα δυο λαμδα όμως δεν δικαιολογουνται.

Η Ερμηνεια του Ν. Σαραντακου

Είναι πιο απλη αλλα και πιο απλοϊκή :

Εφογε τον αγλέουρα: έφαγε παρα πολύ, μέχρι σκασμού και μεταφορικά, καταχράστηκε παρα πολλά.

Αγλέουρας (από το αρχ. ελλέβορος) είναι το ευφόρβιο το δικταδενώδες. είδος δηλητηριώδους φλόμου- δηλαδη, έφαγε όχι μόνο ό,τι φαγητό υπήρχε, αλλα μέχρι και το μη φαγώσιμα και βλαβερα.

9824.10

Γιατι στην ευωχια να παρατιθεται και ένα δηλητηριο ;
Αν όμως θεωρησουμε τον ελεβορο ως καθαρτικο ή εμετικο , τοτε ο ελεβορος θα ηταν το Alka Seltzer της αρχαιοτητας. Και ο αβρος αμφιτρων πιθανον να διεθετε το αντιοξινο αγλευρας στους φιλοξενουμένους του .

Εγκυκλοπαιδικά

Στην αρχαία ιατρική, δύο είδη ελλέβορου ήταν γνωστά: ο μαύρος ελλέβορος, που περιελάμβανε διάφορες πικουλίες και ο λευκός ελλέβορος, γνωστός σήμερα ως *Veratrum album*, που ανήκει στην οικογένεια *Melanthiaceae*. Περιέχει και τα τερατογόνα βερατρίνη, κυκλοπαμίνη και jervine, και πιστεύεται ότι είναι ο «ελλέβορος» που σύστηνε ο Ιπποκράτης ως καθαρτικό.

Ο Μαυρος ελεβορος είναι μάλλον αυτός που ενδιαφέρει είναι τοξικός^[5], προκαλεί εμβοές, ίλιγγο, λήθαργο, δίψα, αίσθημα ασφυξίας, οίδημα της γλώσσας και του λαιμού, **έμετο**, διάρροια, βραδυκαρδία, και, τέλος, κατάρρευση και το θάνατο από καρδιακή ανακοπή.

[wikipedia](#)

vomitoria

Τα βομιοτορια vomitoria ήταν

1 σειρά περάσματα εισόδου ή εξόδου σε ένα αρχαίο ρωμαϊκό αμφιθέατρο ή θέατρο.

Σήμερα λέμε «ΘΥΡΑ 13» το σύγχρονο vomitorium.

2 Ένας χώρος στον οποίο, σύμφωνα με τη δημοφιλή παρανόηση, οι αρχαίοι Ρωμαίοι υποτίθεται ότι πηγαιναν να κάνουν εμετό κατά τη διάρκεια γιορτών για να δημιουργηθεί χώρος για περισσότερο φαγητό.

[Oxford dictionary](#)

Βεβαια η παρανοηση εχει καποια βαση. Ολοι θεωρουν ότι ένας καλος εμετος απελευθερωνει από τις συνεπειες του μεθυσιου.

Ξενόγλωσσα

Ιταλικά

Γαλλικά και Αγγλικά hellebore

Εικόνες

Helleborus niger, ή "Christmas rose", σε αγρία κατάσταση

Αναφορες

1

Στοβαίου - Ανθολόγιον

2 ^a Ἀντισθένους.
Ἀντισθένης ἔλεγεν, τὰς μὴ κατὰ θύραν εἰσιούσας ἡδονὰς
30 ἀναγκαῖον μὴ κατὰ ^b θύραν πάλιν ἐξιέναι· ^c δεήσειν οὖν τμη-
θῆναι, ἢ ^a ἔλλεβορισθῆναι.

2

H. .G. Liddell . Robert Scott. A Greek-English Lexicon. . Oxford. Clarendon Press. 1940.

ἔλλεβορίζω, Ion. ἔλλεβορίζω, fut. -ιῶ Hρ.Ερ.20:—δόσις μετ' ἔλλεβόρου, Id.Mochl.30, Plu. Alex.41, Archig.
ap. Orib.8.1.1 (Pass.), κα.; Συνεφέρω, φερνω καποιον στα συγκαλά του, τί σαυτὸν οὐχ ἔλλεβορίζεις;
D.18.121: Ἐλλεβοριζόμενοι, Τίτλος ἔργου του κωμωδιογράφου Διφίλου, AB100.

ΣΧΟΛΙΟ: Φερνω καποιον στα συγκαλατου (verbatim LSJ : and so, to bring one to his senses) δεν σημαινει αναγκαστικά οτι ο πασχων είναι τρελλος απλα είναι μεθυσμενος ή κακοστομαχιασμενος.

3

ΕΛΛΟΣ -----

ἔλλός οἱ ἔλλός (Α), ὄ, ελαφάκι , ποικίλος Od.19.228, cf. Ant.Lib.28.3, Eust.1863.40. (ισος από το *ἔλνός, πβλ. ἔλαφος.)

(2167.) ἔλλόν· ἀγαθόν· γλαυκόν· χαροπόν· ἐνθαλάττιον· ταχύ· ἄφωνον·

ὑγρόν· ἔλαφον νεογόν τ 228

ΗΣΥΧΙΟΣ

ἐν προτέροισι πόδεσσι κύων ἔχε ποικίλον ἔλλόν,
ΟΜΗΡΟΥ - ΟΔΥΣΣΕΙΑ - Ρ19 - ΣΤ. 228

Ἐν δὲ λιμὴν εὖορμος ἀμαιμακέτιο θαλάσσης
κυκλοτερῆς ἐτέτυκτο πανέφθου κασιτέριοιο
κλυζομένω ἴκελος· [πολλοί γε μὲν ἄμ μέσον αὐτοῦ
δελφῖνες τῆ καὶ τῆ ἐθύνεον ἰχθυάοντες (210)
νηχομένοις ἴκελοι·] δοιῶ δ' ἀναφυσιώντες

4

Πιθανον και εκ του ελλοψ = ἀλαλος, βουβός, μουγγός. Οποτε δικαιολογεται η προστακτική στη φραση **βγαλε τον αγλέουρα**, αντίστοιχη προς τη σημερινη **βγάλε το σκασμό** = να βουβαθείς.
Πβλ. ΦΡ εφαγε του σκασμου, ένα σκασμο, μεχρι σκασμου= δηλαδη εφαγε μεχρι να σκασει.

ἔλλοψ, οπος, ό, ή, επίθετο για τα ψαρια (exc. ἔλλοπι κούρα, of Echo, Θεοκρίτου . Συριγξ 18), επεξηγεται ως αφωνο από τον Ησύχιο.: ἔλλοπας ἰχθῦς Hes.Sc.212; ἔλλοπος μυνδοῦ δίκην Lyc.1375:—also ἔλλοπος, Emp.117: or ἔλλός, ἰχθύες ἔλλοί Titanomach.Fr.4; ἔλλοϊς ἰχθύσιν S.Aj.1297.

5

Πρώτος ιερός πόλεμος

Ο πρώτος ιερός πόλεμος ήταν ο πρώτος από μία σειρά πολέμων που έγιναν κατά την αρχαιότητα με σκοπό τον έλεγχο του μαντείου των Δελφών ανάμεσα στην συμμαχία που την αποτελούσαν οι Θεσσαλοί οι Σικυώνιοι και οι Αθηναίοι και στην Φωκική πόλη Κίρρα .

Από τις περιγραφές φαίνεται πως ο πόλεμος διήρκεσε δέκα έτη. Αρχηγός των Θεσσαλών ήταν ο Ευρύλοχος από την δυναστεία των Αλευάδων της Λάρισας, των Σικυώνιων ο Τύραννος Κλεισθένης της δυναστείας των Ορθογορίδων και της Αθήνας ο Σόλων. Η Κίρρα πολιορκήθηκε και από την στεριά και από την θάλασσα και τελικά υπέκυψε όταν οι πολιορκητές δηλητηρίασαν τις πηγες που τροφοδοτούσαν με νερό την πόλη με δηλητήριο από το δηλητηριώδες φυτό **ελλέβορο**.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

9824

196

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Dictionnaire [Gaffiot](#) latin-français (1934)

Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis